

Bir İnsan Hakkı İhlali: Kadına Yönelik Şiddet

Hacer ALAN*, Sema DERELİ YILMAZ **

*Msc, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Selçuklu/Konya.

**Yrd.Doç.Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, Selçuklu/Konya.

Şiddet, fiziksel güç veya iktidarın kasıtlı bir tehdit ya da gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda maruz kalan kişide yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığının bulunmasıdır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) yapmış olduğu bu şiddet tanımı; şiddetin türlerini, şiddetin oluşmasına yol açan eylemleri, isteyerek veya istemeyerek olan şiddet eylemlerini, şiddetin yaralanmadan ölüme kadar varabilen sonuçlarını kapsamaktadır.

Toplumsal alanın her kesiminde ırk ve kültür gözetmeksizin görülen şiddet, temel özgürlükleri ve insan haklarını ihlal ederek genel anlamda insanların psikolojik veya fizyolojik düzeyde zarar görmesine yol açan bireysel ve toplu hareketlerdir. Şiddet kaynağına göre incelendiğinde; kişinin kendisine yönelmiş olduğu şiddet (intihar gibi), kişiler arasında olan şiddet (aile içi şiddet gibi) veya organize şiddet (savaş) olabilir. Şiddetin en yaygın görülen biçimi ise erkeğin, kadına ve çocuğa karşı uyguladığı aile içi şiddettir. Aile içinde ise en fazla görülen şiddet türü kadına yönelik şiddettir.

Kadına yönelik şiddet; sınıfa, kültüre, gelire göre bazı değişiklikler göstermekle birlikte, kadınların toplum içindeki yasal, sosyal, politik ve ekonomik eşitliği sağlamasını engellemektedir. Bu da kadına yönelik şiddetin; kadını erkeğe göre ikinci pozisyonda tutan önemli bir sosyal mekanizma olduğunu göstermektedir. Kültürel yapının kadına yönelik şiddeti hoş görmesi, toplumda erkeğin egemen konumda olması, fiziksel olarak erkeğin kadından güçlü olması, aile içi şiddet yaşantısında kadınların şiddet mağduru olma riskini arttırmaktadır.

Uluslararası İşçi Sendikası Konfederasyonu [ITUC] (2008) raporuna göre; dünyada her üç kadından biri dövülmekte, cinsel ilişkiye zorlanmakta ya da bir şekilde onu tanıyan biri tarafından kötü muameleye maruz kalmaktadır. 15- 44 yaş arası kadınlar; trafik kazası, savaş, kanser ve sıtmadan daha çok ev içi şiddet yüzünden ölmekte ya da sakat kalmaktadır. Dünyada meydana gelen savaşlarda kadınlar tecavüze uğramakta, cinsel-fiziksel şiddete ve istismara maruz

kalmaktadırlar. Medyada kadınlar erkeklere oranla daha çok şiddet haberlerinde yer almaktadır. DSÖ'nün 2002 raporuna göre; dünya genelinde toplum içinde yapılan 48 araştırmada kadınların; %10-69'unun eşleri ya da partnerleri tarafından yaşamlarında en az bir kez fiziksel şiddete maruz kaldığı saptanmıştır. Yine DSÖ'nün 2002 raporuna göre; kadınların yaklaşık %47'sinin ilk cinsel ilişkilerinin zorla olduğu, kadın cinayet kurbanlarının %70'inin erkek partnerleri tarafından öldürüldüğü belirtilmiştir. DSÖ'nün 2005 yılında on ülkede gerçekleştirdiği araştırmanın sonucuna göre; kadınların %50'den fazlası yakınları tarafından fiziksel veya cinsel şiddete maruz kalmaktadır. Dünyada olduğu gibi Türkiye'de de kadınların insan hakları her an ihlal edilmektedir. Türkiye'de "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması"nın sonuçlarına göre (2008), kadınların %39.3'ü fiziksel, %15.3'ü cinsel, Altınay ve Arat (2007)'in çalışma sonuçlarına göre kadınların %35,5'i fiziksel şiddete maruz kalmaktadır.

Sonuç:

Kadınlara uygulanan şiddet ağır bir toplumsal sorun olup, fiziksel, fizyolojik, ruhsal, ekonomik, ve sosyal sağlıkla ilgili zararlara neden olmaktadır. Aile içi şiddet nesilden nesile aktarılıp, yalnızca şiddet göreni değil, şiddete tanık olanların da psikolojik durumlarını ve özellikle de çocukların psikososyal gelişimini olumsuz etkilemektedir. Toplumda yaygın olmasına karşın bir buzdağına benzetilen şiddetin önlenmesi, erken dönemde tanınması ve gereken girişimlerin başlatılmasında sağlık profesyonellerinin üstleneceği rol önemlidir. Fakat burada sadece sağlık profesyonelleri değil, kadına yönelik şiddetin toplumun tüm kesimleri tarafından daha iyi irdelenmesi, anlaşılması ve çözüm yollarının ortaya konulabilmesi için çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: hak, kadın, şiddet.